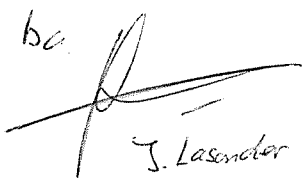

Musselkanaal, wijzigingsplan centrum fase 1

Toetsing natuurbeschermingswetgeving

27 oktober 2008

Verantwoording

Titel	Musselkanaal, wijzigingsplan centrum fase 1
Opdrachtgever	Gemeente Stadskanaal
Projectleider	Erik Mateman
Auteur(s)	Sipke Holtes
Veldwerk	Sipke Holtes
Projectnummer	4599867
Aantal pagina's	22 (exclusief bijlagen)
Datum	27 oktober 2008
Handtekening	

Colofon

Tauw bv
Vestiging Assen
Transportweg 12
Postbus 722
9400 AS Assen
Telefoon (0592) 39 13 00
Fax (0592) 39 13 25

Dit document is eigendom van de opdrachtgever en mag door hem worden gebruikt voor het doel waarvoor het is vervaardigd met inachtneming van de rechten die voortvloeien uit de wetgeving op het gebied van het intellectuele eigendom. De auteursrechten van dit document blijven berusten bij Tauw. Kwaliteit en verbetering van product en proces hebben bij Tauw hoge prioriteit. Tauw hanteert daartoe een managementsysteem dat is gecertificeerd dan wel geaccrediteerd volgens:

- NEN-EN-ISO 9001.

Kenmerk R001-4599867SIH-shp-V02-NL

Inhoud

Verantwoording en colofon	3
1 Inleiding	7
1.1 Aanleiding en doel	7
1.2 Natuurbeschermingswetgeving	7
1.3 Onderzoeksmethode	8
2 Locatie, ontwikkeling en soorten	9
2.1 Situatie	9
2.2 Beoogde ontwikkeling	10
2.3 Selectie van relevante verwachte soorten	10
2.3.1 Flora	11
2.3.2 Vleermuizen	11
2.3.3 Overige zoogdieren	11
2.3.4 Vogels	11
2.3.5 Amfibieën	11
2.3.6 Reptielen	12
2.3.7 Vissen	12
2.3.8 Dagvlinders	12
2.3.9 Libellen	12
2.3.10 Overige ongewervelden	12
2.4 Samenvatting verwachte tabel 2 en 3-soorten	12
3 Toetsing Flora- en faunawet	15
3.1 Inleiding	15
3.2 Toetsing aanwezige soortgroepen	15
3.2.1 Vleermuizen	16
3.2.2 Vogels	16
3.3 Ruimtelijke ontwikkeling en de ontheffingsaanvraag	16
4 Conclusies en aanbevelingen	19
4.1 Conclusie	19
4.2 Aanbevelingen	19
5 Literatuur	21

Kenmerk R001-4599867SIH-shp-V02-NL

Bijlage(n)

1. Detailkaart
2. Toelichting Flora- en faunawet

1 Inleiding

Voor het uitvoeren van ruimtelijke ontwikkelingen is een toetsing aan de natuurbeschermingswetgeving noodzakelijk. Deze toetsing beschrijft het voornemen en de te toetsen onderdelen van de natuurbeschermingswetgeving. Onderstaand hoofdstuk geeft een beschrijving van de herontwikkeling van het centrum van Musselkanaal, de natuurbeschermingswetgeving en de wijze waarop hieraan is getoetst.

1.1 Aanleiding en doel

In opdracht van de gemeente Stadskanaal heeft Tauw onderzoek gedaan naar de consequenties van natuurwetgeving voor de herontwikkeling van het stadscentrum van Musselkanaal. De beoogde ontwikkelingen en activiteiten zijn nader beschreven in hoofdstuk 2.

In deze rapportage is uiteengezet welke natuurbeschermingswetgeving van belang is voor de herontwikkeling en in hoeverre er bij de herontwikkeling rekening gehouden moet worden met deze wetgeving.

1.2 Natuurbeschermingswetgeving

natuurbeschermingswetgeving

De huidige natuurbeschermingswetgeving kan worden onderverdeeld in soortbescherming en gebiedsbescherming.

Soortbescherming wordt gewaarborgd door de Flora- en faunawet. Deze wet beschermd inheemse dier- en plantensoorten waarbij onderscheid wordt gemaakt in verschillende beschermingscategorieën. Voor alle activiteiten met een mogelijk effect op beschermde dier- en plantensoorten is toetsing aan de Flora- en faunawet noodzakelijk.

Gebiedsbescherming wordt gewaarborgd door de Natuurbeschermingswet 1998 (NB-wet) en de EHS. De NB-wet beschermt Natura 2000-gebieden en Beschermde en (Staats)natuurmonumenten. Voor activiteiten met een mogelijk effect op deze gebieden is toetsing aan de Natuurbeschermingswet 1998 noodzakelijk.

De planologische bescherming van gebieden aangemerkt als Ecologische Hoofdstructuur vindt plaats bij ruimtelijke procedures en andere vergunningaanvragen.

Natuurbeschermingswetgeving en het plangebied

Het plangebied is gelegen in de stedelijke omgeving van Musselkanaal. In de wijde omgeving van het plangebied is geen Provinciale ecologische hoofdstructuur (PEHS) of Natura 2000-gebied gelegen. Het dichtstbijzijnde beschermde natuurgebied is een ehs-structuur en bevindt zich op circa 5 kilometer ten zuidwesten van het plangebied. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied is het Drouwenerzand en is op circa 14 kilometer afstand van het plangebied.

Vanwege de afstand zijn negatieve effecten van het voornemen niet verwacht.

Het voornemen hoeft daardoor niet getoetst te worden aan de Natuurbeschermingswet 1998 of de PEHS. Buiten beschermde natuurgebieden is nog *wel* de Flora- en faunawet van kracht, deze wordt in onderhavig rapport getoetst.

1.3 Onderzoeksmethode

De mogelijke aanwezigheid van beschermde planten- en/of diersoorten is bepaald aan de hand van de bij Tauw aanwezige kennis en de volgende gegevens:

- Vrij beschikbare gegevens van het Natuurloket
- Regionale en landelijke verspreidingsatlassen en -data
- Een oriënterend veldbezoek op 15 juli 2008
 - Het veldbezoek is erop gericht te controleren in hoeverre soorten, waarvan op basis van literatuurgegevens wordt aangenomen dat deze aanwezig kunnen zijn, daadwerkelijk in het plangebied kunnen voorkomen of in hoeverre de locatie voldoet aan de eisen die deze soorten aan hun leefomgeving stellen. Het veldbezoek betreft geen inventarisatie

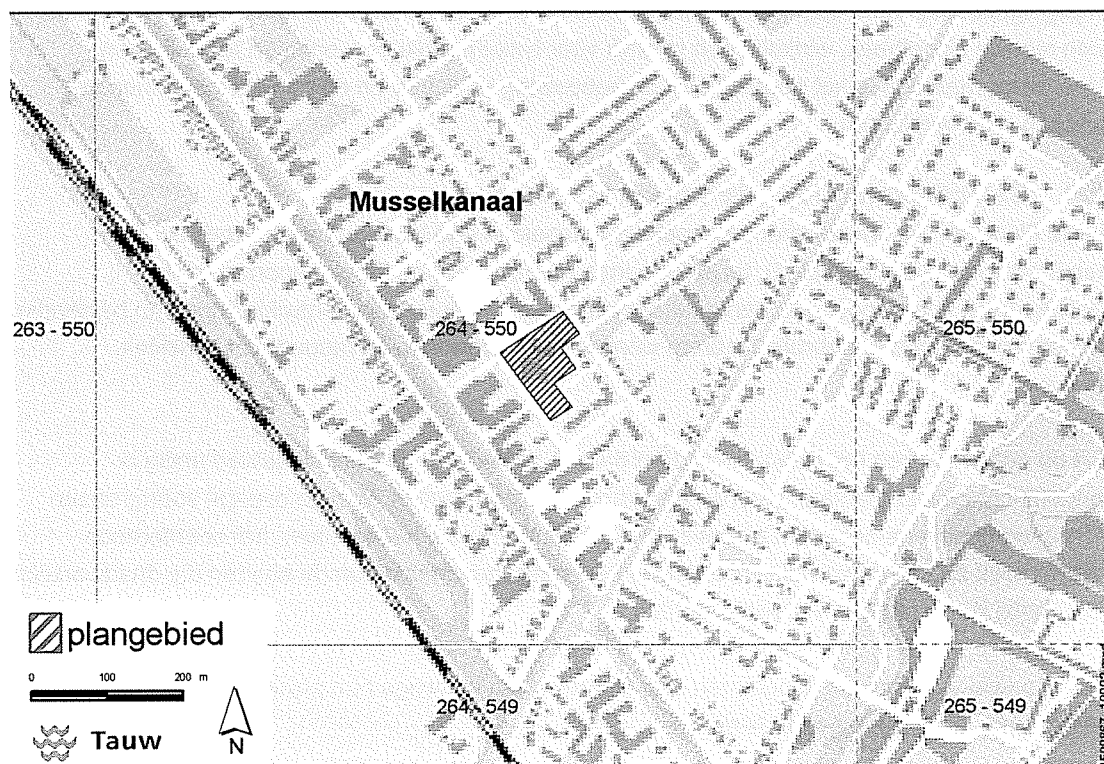
Ten aanzien van ondermeer beleid, soortspecifieke informatie en andere gegevens is gebruik gemaakt van verschillende bronnen. Een totaaloverzicht is opgenomen in het slothoofdstuk Literatuur.

2 Locatie, ontwikkeling en soorten

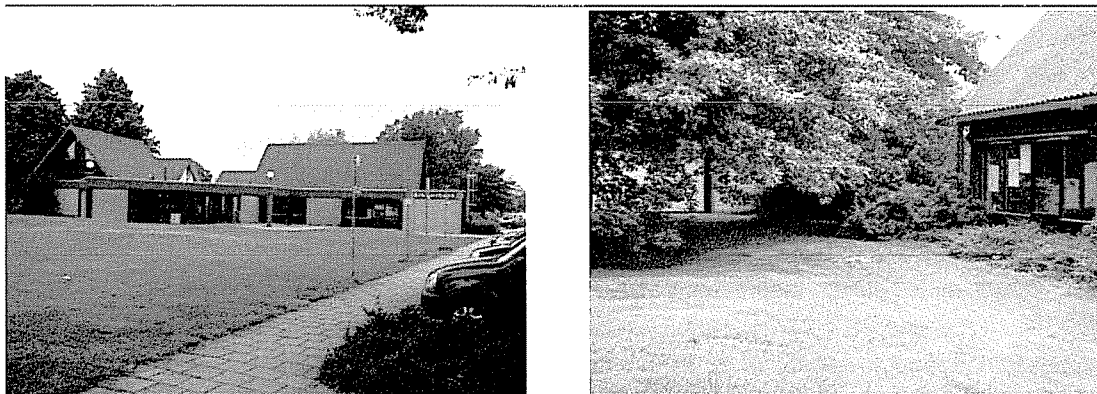
De beoogde ontwikkeling is bepalend voor de eventuele effecten op beschermde soorten. In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de huidige en toekomstige staat en gebruik van de planlocatie en de te verwachten soorten op basis van verspreidingsgegevens en eventueel aanvullend op basis van deskundigenoordeel.

2.1 Situatie

Het plangebied is gelegen binnen het stedelijk gebied van Musselkanaal en betreft een bibliotheek met een wijkcentrum. Naast het gebouw bevat het plangebied een parkeerplaats en enkele tuinen rondom het complex, waarin tuinbeplanting en bomen aanwezig zijn. Om (globale) locaties aan te duiden wordt in de ecologie veel gebruik gemaakt van een raster van kilometerhokken. Verspreidingsgegevens van dier- en plantensoorten worden veelal per kilometerhok gedocumenteerd. Het plangebied is gelegen in kilometerhok 264-550. Onderstaande figuur 2.1 geeft de ligging van het plangebied en kilometerhokken weer. Voor een detailkaart zie bijlage 1.

Figuur 2.1 Ligging plangebied (globaal begrensd)

Figuur 2.2 ; Bibliotheek en grasveld (links) met tuin aan de achterkant (rechts)

2.2 Beoogde ontwikkeling

De gemeente Stadskanaal heeft eind 2007 het bestemmingsplan 'Musselkanaal' vastgesteld. In het bestemmingsplan is voor het gebied van de bibliotheek en de Kameleon een wijzigingsbevoegdheid opgenomen. De gemeente wenst het plan te wijzigen om een buurthuis, een nieuwe bibliotheek, winkels, een praktijk voor fysiotherapie en woningen te realiseren. Voor deze realisatie is het noodzakelijk de bebouwing te slopen en de aanwezige bomen te kappen of te verplanten.

2.3 Selectie van relevante verwachte soorten

In de Flora- en faunawet wordt onderscheid gemaakt in drie tabellen beschermde soorten: tabel 1-soorten (niet bedreigd), tabel 2-soorten (beschermd) en tabel 3-soorten (strikt beschermd). Voor tabel 1-soorten geldt een vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen en bestendig beheer, onderhoud of gebruik. Daarom worden deze soorten in dit rapport niet specifiek benoemd.

Uit de gegevens van het Natuurloket blijkt dat het gebied waarin het plangebied matig is onderzocht op vaatplanten, watervogels, dagvlinders en libellen. Van de overige soortgroepen zijn geen gegevens bekend. Op basis van literatuurbronnen, habitateisen, het oriënterende veldbezoek en een deskundigenoordeel is een selectie gemaakt van de soorten die daadwerkelijk in of nabij de planlocatie verwacht worden.

NB. Hoewel vleermuizen zoogdieren zijn, worden deze vanwege hun afwijkende eigenschappen als afzonderlijke groep behandeld.

2.3.1 Flora

Vaatplanten zijn in het kilometerhok 264-550 matig onderzocht. Hierbij wordt enkel het voorkomen van een rode lijstsoort gemeld. Tabel 2- en /of tabel 3-soorten worden niet gemeld. Omdat het plangebied in stedelijk gebied is gelegen en de tuin is ingericht met een parkbeplanting en bomen worden geen beschermde tabel 2- en/of 3-soorten verwacht in het plangebied.

2.3.2 Vleermuizen

Volgens Limpens [Limpens et al, 1997] kunnen de Gewone Dwergvleermuis, Laatvlieger, Rosse vleermuis, Gewone grootoorvleermuis, Watervleermuis, Meervleermuis, Ruige dwergvleermuis en Gewone baardvleermuis voorkomen in de ruime omgeving van het plangebied. Hiervan zijn de Gewone Dwergvleermuis en Laatvlieger de meest algemene gebouwbewonende soorten. Tijdens het veldbezoek zijn enkele openingen in het gebouw aangetroffen welke kunnen dienen als invliegopening voor vleermuizen. Vleermuizen kunnen al door gaatjes heen kruipen met een diameter van circa 1.5 cm om bij een verblijfplaats te kunnen komen. Daarnaast kan het plangebied dienen als foerageergebied of onderdeel van een vliegroute van vleermuizen.

2.3.3 Overige zoogdieren

Volgens Broekhuizen [Broekhuizen et al, 1992] kunnen de tabel 2-soorten Steenmarter, Eekhoorn en de tabel 3-soorten Waterspitsmuis en Das voorkomen in de ruime omgeving van het plangebied. Voor de Das, Waterspitsmuis en Eekhoorn is geen geschikt leefgebied aangetroffen. Deze soorten worden dan ook niet verwacht. Volgens een medewerker van de in het pand gevestigde bibliotheek was het voorkomen van een verblijfplaats van de Steenmarter in het gebouw niet bekend. Een verblijfplaats wordt niet verwacht, omdat grote openingen niet aanwezig zijn in het gebouw.

2.3.4 Vogels

De soortgroep vogels heeft een bijzondere status: Vaste verblijfplaatsen én functionele omgeving van een aantal specifieke vogelsoorten zijn jaarrond beschermd (zie bijlage 2). Gedurende het broedseizoen zijn *alle* broedende vogels, de in functie zijnde nesten én de functionele omgeving hiervan beschermd.

Meerdere vogels kunnen tot broeden komen in het plangebied en in de ruime omgeving ervan. Tijdens het veldbezoek zijn de soorten Merel, Koolmees en Vink waargenomen. Allen kunnen tot broeden komen in of in de directe omgeving van het plangebied.

Vaste verblijfplaatsen van vogels zijn echter niet aangetroffen en worden ook niet verwacht.

2.3.5 Amfibieën

Volgens de gegevens van het Ravon [www.ravon.nl] komen er geen tabel 2- of tabel 3-amfibiesoorten voor in de omgeving van het plangebied. Aangezien in het plangebied ook weinig tot geen geschikt leefgebied voor beschermde tabel 2- of tabel 3- amfibieën is waargenomen.

Wel kunnen algemene soorten zoals de Gewone pad (tabel 1) worden aangetroffen. Hiervoor geldt een vrijstelling voor ruimtelijke ontwikkelingen.

2.3.6 Reptielen

Volgens de gegevens van het Ravon [www.ravon.nl] komen er geen reptielen voor in de omgeving van het plangebied. Aangezien in het plangebied geen geschikt leefgebied voor reptielen is waargenomen worden deze niet verwacht.

2.3.7 Vissen

Er is geen oppervlaktewater aanwezig in het plangebied. Beschermde vissen zijn daarom niet aanwezig in het plangebied.

2.3.8 Dagvlinders

Diverse dagvlinders hebben een door de Flora- en faunawet beschermde status. Op basis van verspreidingsgegevens [Bos et al.,2006] wordt in de ruime omgeving van het plangebied de beschermde tabel 2-vlinder het Heideblauwtje verwacht. Geschikt biotoop (heide en rolklaver) is voor deze soort niet aanwezig, evenmin voor andere beschermde tabel 2- of tabel 3-vlinders. Deze worden daarom niet verwacht in het plangebied.

2.3.9 Libellen

Diverse libellen zijn in de Flora- en faunawet als beschermde soort opgenomen. Op basis van verspreidingsgegevens [Dijkstra et al.,2006, www.groeneglazenmaker.nl] en afwezigheid van geschikt biotoop voor deze soorten, worden binnen of nabij het plangebied geen beschermde tabel 2- of 3-libellen verwacht.

2.3.10 Overige ongewervelden

Als ongewervelden zijn naast dagvlinders en libellen ook enkele kevers (Vliegend hert, Brede geelrandwaterroofkever, Gestreepte waterroofkever, Heldenbok, Juchtleerkever), weekdieren (Bataavse stroommossel, Platte schijfhoren) en een kreeftachtige (Rivierkreeft) beschermd door de Flora- en faunawet. Op basis van literatuur [Huibrechts, 2003, Smit J.T., 2004, Smit J.T. 2006, Timmermans et al. 2003, Bruyne R.H. de et al. 2008] en het aangetroffen biotoop in het plangebied, of de directe omgeving ervan, worden beschermde tabel 2- en tabel 3- overige ongewervelden niet verwacht in het plangebied.

2.4 Samenvatting verwachte tabel 2 en 3-soorten

Op basis van de verspreidingsgegevens uit de beschikbare literatuurbronnen en het oriënterende veldbezoek worden enkel de beschermde diergroepen vogels en vleermuizen verwacht in het plangebied.

Kenmerk R001-4599867SIH-shp-V02-NL

Tabel 2.1 Beschermden soorten (tabel 2/3) die op basis van verspreidingsgegevens, veldbezoek en deskundigenoordeel in of in de nabije omgeving van het plangebied aanwezig kunnen zijn

Soortgroep	Verwachte soorten
Vleermuizen	Meerdere vleermuizen kunnen gebruik maken van het plangebied als foerageerplaats, vliegroute en/of verblijfplaats (tabel 3)
Vogels	Meerdere vogels kunnen tot broeden komen in het plangebied. Vaste verblijfplaatsen zijn niet aangetroffen en worden niet verwacht.

Kenmerk R001-4599867SIH-shp-V02-NL

3 Toetsing Flora- en faunawet

De werkzaamheden ten behoeve van herinrichting van het centrum kunnen gevolgen hebben voor vleermuizen. In dit hoofdstuk wordt antwoord gegeven op de vraag: In welke mate worden door de Flora- en faunawet beschermde dieren door de herinrichting beïnvloed en is hiervoor een ontheffing van die wet noodzakelijk?

3.1 Inleiding

De bescherming van inheemse dier- en plantensoorten is vastgelegd in de Flora- en faunawet. Voor de mogelijkheid van het verlenen van de ontheffing wordt hierbij onderscheid gemaakt in drie categorieën beschermde soorten en vogels:

- Tabel 1-soorten: De meest algemene, niet bedreigde soorten. Voor deze soorten geldt een vrijstellingsregeling bij ruimtelijke ontwikkelingen, bestendig gebruik of beheer en onderhoud
- Tabel 2-soorten: Beschermde soorten. Hiervoor geldt een vrijstelling bij bestendig gebruik of beheer en onderhoud wanneer wordt gehandeld volgens een geaccordeerde en door de initiatiefnemer onderschreven gedragscode
- Tabel 3-soorten: Strikt beschermde soorten bestaande uit de Habitatrichtlijnsoorten en een selectie van bedreigde soorten
- Vogels: De soortgroep vogels heeft een bijzondere status: Vaste verblijfplaatsen én functionele omgeving van een aantal specifieke vogelsoorten zijn jaarrond beschermd. Gedurende het broedseizoen zijn *alle* broedende vogels, de in functie zijnde nesten én de functionele omgeving hiervan beschermd

In de Flora- en faunawet is een zorgplicht opgenomen. Deze zorgplicht geldt altijd en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet, en in het geval dat ze beschermd zijn ook als er ontheffing of vrijstelling is verleend. Soorten die op de zogenaamde Rode lijst zijn geplaatst, zijn bedreigd maar niet per definitie ook beschermd: dit is alleen het geval wanneer ze ook in de Flora- en faunawet als beschermde soort zijn opgenomen.

NB. Een nadere beschrijving van de Flora- en faunawet is opgenomen in bijlage 2.

3.2 Toetsing aanwezige soortgroepen

In het vorige hoofdstuk is beschreven in hoeverre dier- en plantensoorten daadwerkelijk in het plangebied kunnen voorkomen en/of in hoeverre het voldoet aan de eisen die deze soorten aan hun leefomgeving stellen. In deze paragraaf wordt beschreven of het beoogde voornemen een effect kan hebben op de verwachte aanwezige beschermde soort(en).

3.2.1 Vleermuizen

Door het plangebied opnieuw te ontwikkelen kan mogelijk foerageergebied voor vleermuizen verdwijnen, evenals structuren die kunnen dienen als vliegroute. Echter voldoende alternatief foerageergebied en structuur voor vliegroutes is in de directe omgeving van het plangebied aanwezig, waardoor effecten op de foerageergebieden en de vliegroutes van de lokale vleermuizenpopulatie niet worden verwacht.

Wel kan artikel 11 van de Flora- en faunawet overtreden worden door het gebouw op het plangebied te slopen. Hierdoor kunnen verblijfplaatsen van vleermuizen worden weggenomen. Nader onderzoek naar het daadwerkelijk voorkomen van verblijfplaatsen van vleermuizen is nodig om te bepalen of een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet noodzakelijk is alvorens het pand wordt gesloopt.

3.2.2 Vogels

De werkzaamheden zoals de sloop of de herbouw van het voornemen kunnen een verstorende invloed op vogels hebben. De werkzaamheden dienen daarvoor dusdanig uitgevoerd te worden dat ze of buiten het broedseizoen plaatsvinden, of dat de werkzaamheden al voor het broedseizoen starten, zodat geen vogels tot broeden komen.

Worden de werkzaamheden tijdens het broedseizoen gestart dan is een overtreding van artikel 11 in het kader van de Flora- en faunawet niet op voorhand uit te sluiten. Een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet voor het verstoren van broedende vogels wordt vrijwel niet afgegeven.

3.3 Ruimtelijke ontwikkeling en de ontheffingsaanvraag

In het kader van ruimtelijke plannen hoeft nog geen ontheffing te worden aangevraagd, die is gekoppeld aan de uitvoering van een plan. Wel dient de uitvoerbaarheid van het plan al tijdens het opstellen van het plan te worden getoetst. Dit betekent concreet dat al tijdens de planvorming inzichtelijk dient te worden gemaakt of er mogelijk sprake is van een ontheffingsplicht en als dit zo is of het aannemelijk is dat deze ontheffing verleend kan worden.

Op basis van ervaring in het veld blijkt dat bij bebouwing vaak de Gewone dwergvleermuis en de Laatvlieger voorkomen in gebouwen. Dit zijn relatief veelvoorkomende soorten welke strikt beschermd zijn. Ondanks dat bij het aanwezig zijn van verblijfplaatsen een ontheffing voor de soorten aangevraagd dient te worden blijkt dat een ontheffing voor deze relatief algemene vleermuizen veelal wordt verleend. Door bij de bouw van een nieuw gebouw spouwmuren toegankelijk te houden voor vleermuizen of vleermuiskasten in de muren in te passen, vindt het bevoegde gezag de compenserende maatregelen veelal voldoende voor het verlenen van de ontheffing. Hieruit mag worden geconcludeerd dat de aanwezigheid van deze algemene vleermuissoorten de uitvoerbaarheid van ruimtelijke plannen doorgaans niet in de weg staat.

Kenmerk R001-4599867SIH-shp-V02-NL

Een eventueel benodigde ontheffing zal immers normaliter worden verleend onder praktisch gezien goed uitvoerbare randvoorwaarden.

Dit houdt in dat de ruimtelijke ordeningsprocedure gestart kan worden, ondanks dat er nog geen ontheffing is verleend.

Kenmerk R001-4599867SIH-shp-V02-NL

4 Conclusies en aanbevelingen

4.1 Conclusie

Toetsing aan de Flora- en faunawet laat zien dat het voornemen artikel 11 kan overtreden voor de soortgroepen vogels en vleermuizen, omdat mogelijk vaste verblijfplaatsen van deze soortgroepen worden weggenomen of verstoord.

Tabel 4.1 Daadwerkelijk aangetroffen of verwachte beschermde soorten (Ffw tabel 2 of 3 en VHR-soorten) die mogelijk geschaad worden door de ingreep

Soortgroep	Soorten planlocatie	Verbodsbepalingen*
Broedvogels	<i>Algemene broedvogels</i>	<i>Artikel 11</i>
Vleermuizen	<i>Verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen</i>	<i>Artikel 11</i>

***Toelichting verbodsbepalingen tabel:**

Artikel 2: Zorgplicht en Zorgvuldig handelen ten aanzien van alle plant- en diersoorten, al dan niet beschermd

Artikel 8: Verbod: plukken, uitsteken, vernielen, beschadigen of verwijderen van beschermde planten

Artikel 9: Verbod: opsporen, vangen, bemachtigen, doden, verwonden van beschermde dieren

Artikel 10: Verbod: opzettelijk verontrusten van beschermde dieren

Artikel 11: Verbod: wegnemen, verstoren, aantasten van verblijfplaatsen en voortplantingsplaatsen

Artikel 12: Verbod: zoeken, rapen, beschadigen, vernielen of uit nesten nemen van eieren

Artikel 13: Verbod: onder zich hebben van beschermde planten, dieren, eieren of producten hiervan

Het verstoren van broedende vogels kan worden voorkomen door de werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren (zie ook aanbevelingen).

Om te bepalen of vaste verblijfplaatsen van vleermuizen worden verstoord is het noodzakelijk dat er een nader onderzoek wordt uitgevoerd.

Wel kan de RO-procedure worden gestart, alvorens een ontheffing is verkregen

4.2 Aanbevelingen

Vleermuizen

Een onderzoek dient uitgevoerd te worden in het vliegseizoen van vleermuizen (eind april tot begin oktober). Voor de aanwezigheid van vaste zomerverblijven en/of kraamkolonies zijn vijf veldbezoeken in de periode mei - september noodzakelijk. Afhankelijk van de uitkomsten van dit nadere onderzoek is mogelijk een ontheffing van de Flora- en faunawet nodig. Dergelijke ontheffingsprocedures hebben een proceduredtijd van drie tot vier maanden, met uitloop naar zes maanden.

Een eerste veldbezoek naar vleermuizen heeft reeds plaatsgevonden rond eind september 2008, waardoor het onderzoek kan worden afgerond in juli 2009. Mocht een ontheffing noodzakelijk zijn dan kan deze na afronding van het onderzoek direct aangevraagd worden, en mogelijk voor het winterseizoen verleend worden.

Vogels

Een ontheffing voor het verstoren van vogels wordt vrijwel niet verleend voor ruimtelijke ontwikkelingen. De uitvoering dient dan ook zo uitgevoerd te worden dat of;

- Er wordt buiten het broedseizoen gewerkt, of
- Er wordt voor aanvang van het broedseizoen (februari, begin maart) gestart met de werkzaamheden zodat vogels niet tot broeden komen in of in de directe omgeving van het plangebied

5 Literatuur

[Bergmans, W. en A. Zuiderwijk, 1986]

Atlas van de Nederlandse Amfibieën en Reptielen. Vijfde herpetogeografisch Verslag. Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging en Nederlandse Vereniging voor Herpetologie en Terrariumkunde "Lacerta". Uitgave Bibliotheek KNNV nr. 39. ISSN 0169-5355.

[Bos, F., M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay, I. Wynhoff en De Vlinderstichting, 2006]

De dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionoidea). Nederlandse Fauna deel 7, Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij en European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden. ISBN 90-5011-227-7.

[Broekhuizen S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk & J.B.M. Thissen, 1992]

Atlas van de Nederlandse zoogdieren. Stichting Uitgeverij Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, Utrecht.

[Dijkstra, K.D. B., V.J. Kalkman, R. Ketelaar & M.J.T. van der Weide, 2002]

De Nederlandse Libellen (Odonata), Nederlandse fauna 4. Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.

[Huijbregts H., 2003]

Nederlandse faunistische mededelingen 19, Beschermde kevers in Nederland (*Coleoptera*)

[Hustings F., Vergeer J.W., Eekelder P., *et.al.*, 2002]

SOVON Vogelonderzoek Nederland, Atlas van de Nederlandse Broedvogels 1998-2000. Nederlandse Fauna 5. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.

[Limpens H., K. Mostert & W. Bongers, 1997]

Atlas van de Nederlandse vleermuizen, Onderzoek naar verspreiding en ecologie. Stichting Uitgeverij Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, Utrecht.

[Smit, J., 2004]

Inhaalslag verspreidingsonderzoek vliegend hert. European Invertebrate Survey EIS-Nederland, i.o.v. Ministerie van LNV.

[Smit, John T., 2006]

Vliegend hert in de omgeving van Mander, Twente. EIS European Invertebrate Survey Nederland, in opdracht het Expertisecentrum van het Ministerie van LNV.

[Timmermans, G., R. Lipmann, M. Melchers & Holsteijn H., 2003]
De zoetwaterkreeften van Nederland. Natura 2003: 112-121

Geraadpleegde internetsites

www.ravon.nl, Verspreidingsgegevens van amfibieën en reptielen van de periode 1996-2002

www.natuurloket.nl, Verspreidingsgegevens van flora en fauna van Nederland

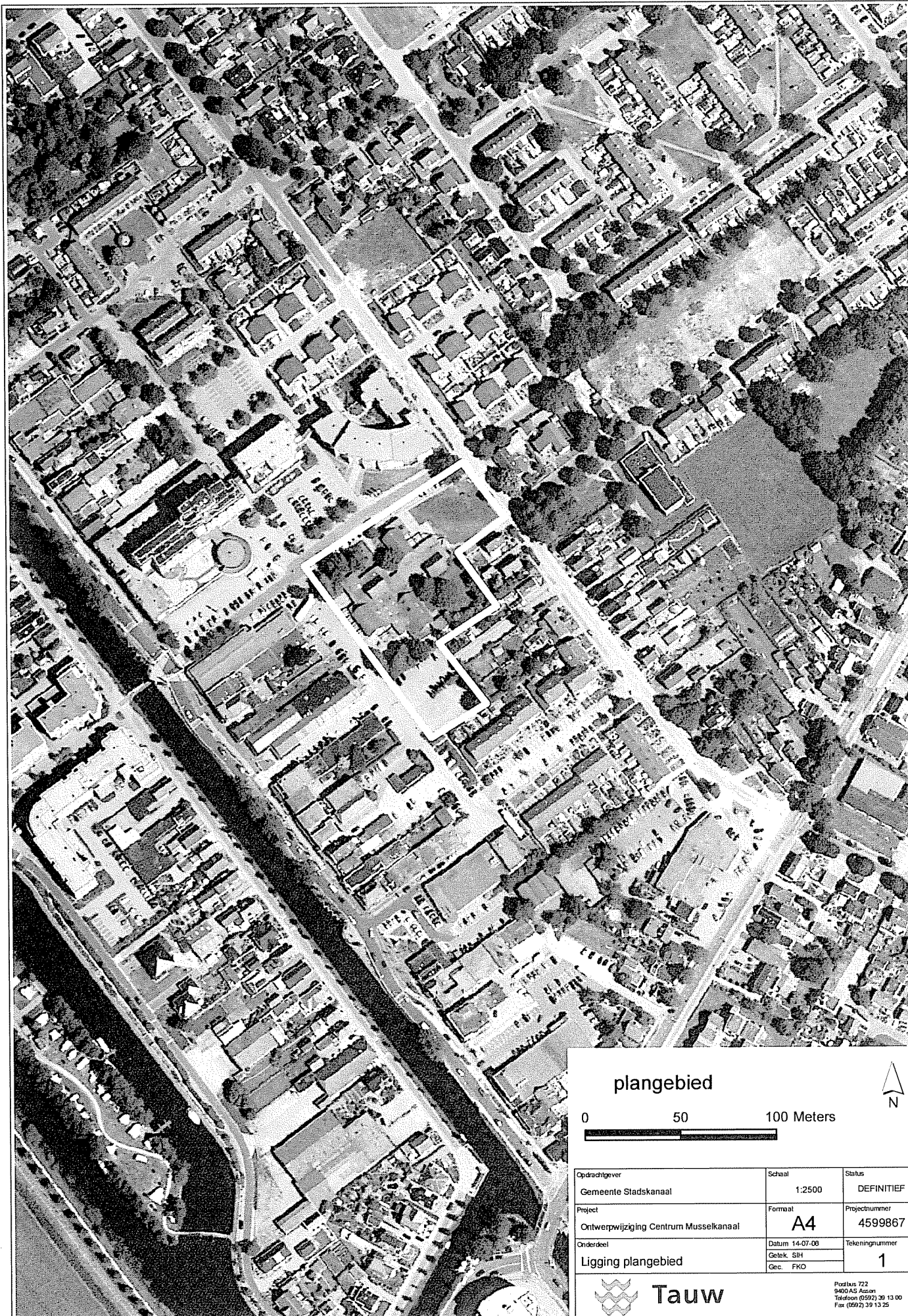
www.groeneglazenmaker.nl

www.vzz.nl, verspreidingsgegevens van de Waterspitsmuis

Bijlage

1

Detailkaart

plangebied

0 50 100 Meters

Opdrachtgever	Schaal	Status
Gemeente Stadskanaal	1:2500	DEFINITIEF
Project	Formaat	Projectnummer
Ontwerpwijziging Centrum Musselkanaal	A4	4599867
Onderdeel	Datum 14-07-06	Tekeningnummer
Liggings plangebied	Geleek. SIH	1
	Geac. FKO	

Tauw

Postbus 722
9400 AS Assen
Telefoon (0922) 39 13 00
Fax (0922) 39 13 25

Bijlage

2

Toelichting Flora- en faunawet

Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet beschermt een groot aantal in Nederland voorkomende wilde dier- en plantensoorten. De beschermde diersoorten (vogels, vissen, zoogdieren, amfibieën, reptielen, insecten, et cetera) en ongeveer 100 plantensoorten zijn te vinden in tabellen, die deel uitmaken van de Flora- en faunawet. Niet elke soort is even zwaar beschermd, er wordt onderscheid gemaakt in verschillende categorieën:

Tabel 1: Algemene en niet bedreigde soorten

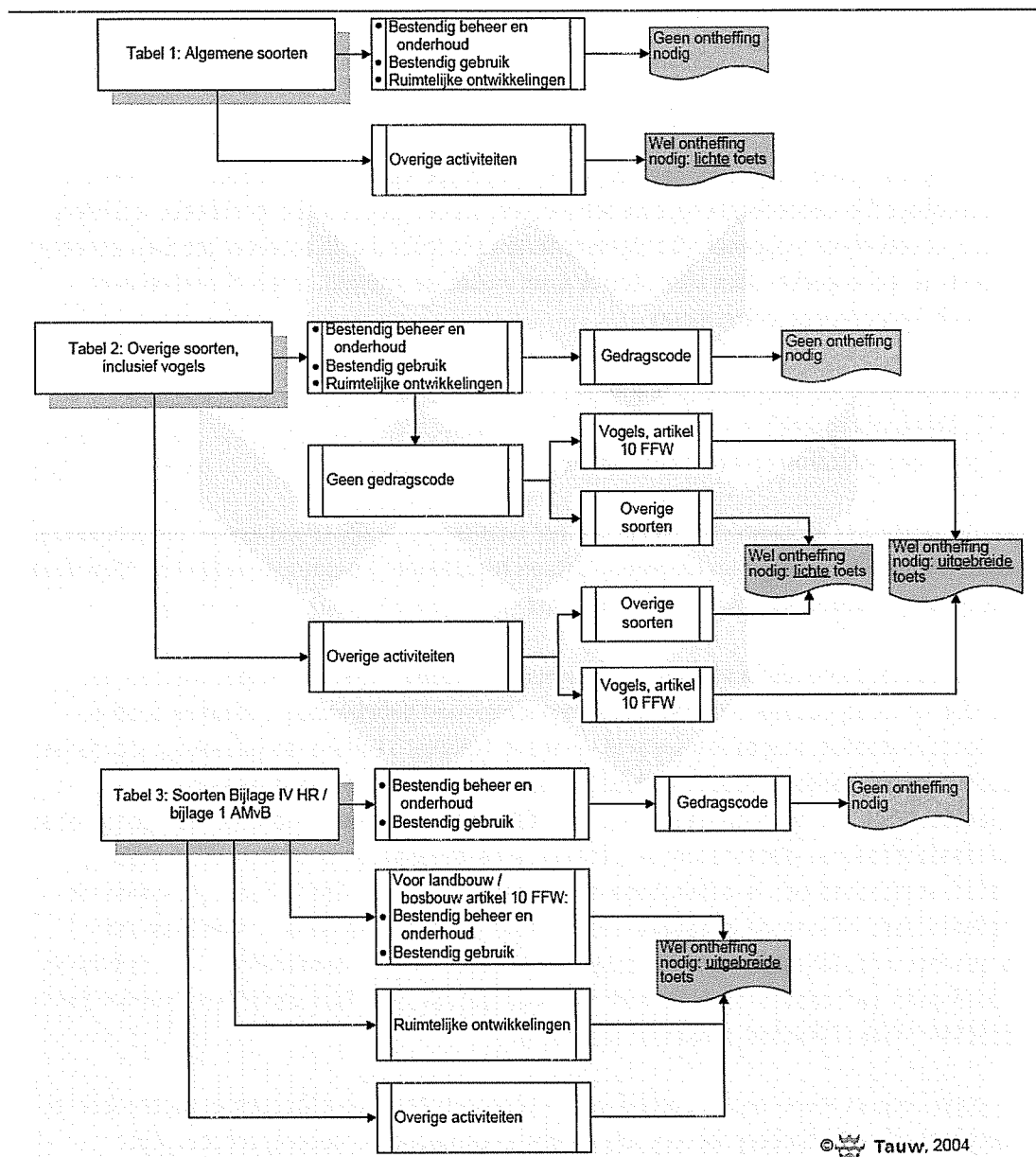
Tabel 2: Schaarse soorten

Tabel 3: Meest zeldzame en bedreigde soorten

Naast de genoemde groepen zijn gedurende het broedseizoen alle broedvogels, broedplaatsen én de functionele omgeving van de broedplaatsen beschermd. Tevens zijn vaste verblijfplaatsen van een aantal vogelsoorten jaarrond beschermd.

Op grond van de Flora- en faunawet is het verboden: "nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren behorende tot een beschermde inheemse soort te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren" (artikel 11 Flora- en faunawet). Ook is het verboden: "dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten" (art. 10 Flora- en faunawet). Tenslotte is het verboden: "planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen" (art. 8 Flora- en faunawet). Als er sprake is van overtreding van één van deze artikelen dan is het uitvoeren van een dergelijke activiteit alleen toegestaan met een ontheffing van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. Voor een aantal beschermde soorten geldt echter sinds 23 februari 2005 een vrijstelling.

In het kader van de Flora- en faunawet is begin 2005 een Algemene Maatregel van Bestuur in werking getreden. De stelling dat voor alle beschermde soorten ontheffing moet worden verkregen voordat mag worden gestart met de werkzaamheden, is binnen deze AMvB ten dele losgelaten. Een aantal algemene soorten, de tabel 1-soorten, mag vanaf 2005 bij bepaalde activiteiten worden verstoord zonder dat daar vooraf een ontheffing voor is verkregen. Het gaat daarbij om de categorieën werkzaamheden 'Beheer en onderhoud' (bijvoorbeeld waterschapsbeheer, natuurbeheer, landbouw); 'Bestendig gebruik' (bijvoorbeeld recreatie of landbouw) en 'Ruimtelijke ontwikkeling' (bijvoorbeeld waterbouw, wegenaanleg). Activiteiten, die binnen deze categorieën vallen, kunnen onder voorwaarden zonder ontheffing worden uitgevoerd, óók als dit schadelijke effecten heeft voor bepaalde beschermde soorten. De zorgplicht blijft voor deze soorten echter gewoon gelden. Onderstaand is een stroomschema opgenomen met de bepalingen of een ontheffing van de Flora- en faunawet nodig is.

Stroomschema ruimtelijke ontwikkelingen en Flora- en faunawet

Zoals weergegeven in het stroomschema, geldt de vrijstelling alleen bij bepaalde activiteiten en alleen voor soorten vermeld in tabel 1. Voor de tabel 2 en 3 soorten is bij bepaalde activiteiten (zie schema) geen ontheffing wanneer deze activiteiten worden uitgevoerd op basis van een door de Minister van LNV goedgekeurde en door de initiatiefnemer geaccordeerde gedragscode.

Wanneer beschermde soorten worden aangetast die niet tot de algemene beschermde soorten behoren, dan moet een ontheffing worden gevraagd. Zoals weergegeven in het stroomschema gelden hiervoor verschillende criteria afhankelijk van de beschermde status:

Algemeen voorkomende beschermde soorten ('tabel 1-soorten')

Voor deze soorten geldt een vrijstellingsregeling bij ruimtelijke ontwikkelingen en bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik.

Overige beschermde soorten ('tabel 2-soorten')

Voor de overige beschermde soorten kan door het Ministerie van LNV ontheffing worden verleend als geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort (effecten op regionaal populatieniveau). Indien de gunstige staat van instandhouding van de soort wel in het geding komt, dienen mitigerende en/of compenserende maatregelen te worden getroffen.

Voor initiatiefnemers die individueel of gezamenlijk beschikken over een door het Ministerie van LNV geaccordeerde gedragscode die aangeeft op welke wijze rekening wordt gehouden met beschermde soorten geldt voor deze soorten eveneens een vrijstelling.

Extra beschermde soorten ('tabel 3-soorten')

Voor extra beschermde soorten kan alleen ontheffing voor ontwikkelingen worden verleend indien aan de volgende criteria wordt voldaan:

- Er bestaat geen andere bevredigende oplossing; Dat betekent dat er alternatieven (zowel voor de locatie als voorgenomen ruimtelijke ingreep) onderzocht moeten worden voor de in het geding zijnde activiteit.
- Er is sprake van de belangen, vermeld in art. 75, lid 4, sub a of genoemd in art. 2 van Vrijstellingsbesluit. Een essentiële ontheffingsgrond voor een ruimtelijk project of plan komt naar voren in art. 2 van het Vrijstellingsbesluit. Ontheffing kan worden verleend indien er sprake is van "dwingende reden van groot openbaar belang, met inbegrip van sociale en economische aard, en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten".
- Er wordt geen afbreuk gedaan aan de gunstige staat van de instandhouding van de soort op populatieniveau. Bij tabel 3-soorten kan het zijn dat schade aan een relatief klein aantal individuen reeds van invloed is op een (deel) populatie.

Indien de gunstige staat van instandhouding van de betrokken soort(en) in het geding komt, dienen maatregelen te worden genomen om de instandhouding te garanderen. Dat kan door mitigerende en zonodig compenserende maatregelen te nemen. Of en welke mitigerende en/of compenserende maatregelen nodig zijn, kan de minister van LNV in de voorschriften bij de vergunning aangeven, veelal op voorstel van de initiatiefnemer.

Vogels

Vogels nemen in de Flora- en faunawet een bijzondere positie in. Voor het verstoren van broedende vogels tijdens het broedseizoen wordt in principe geen ontheffing verleend. Voor het aantasten van vogels geldt een zware toets, vergelijkbaar met die van tabel 3-soorten, waardoor de Minister enkel ontheffing verlenen kan voor overtreding van artikel 10 (opzettelijk verontrusten) nádat de uitgebreide toets doorlopen is.

Voor het aantasten van vaste verblijfplaatsen voor diverse vogel soorten is ook een ontheffing nodig. Deze soorten zijn door de beoordelende instantie (DLG) enkele malen aangepast. De meest recente rechtsgeldige versie van de lijst noemt de volgende soorten [DLG werkdokument, 2007]: Bosuil, Steenuil, Kerkuil, Ransuil, Oehoe, Groene specht, Zwarte specht, Grote bonte specht, Boomvalk, Torenvalk, Slechtvalk, Rode wouw, Zwarte wouw, Zeearend, Wespendif, Buizerd, Sperwer, Havik. Daarnaast dient nesten van Zwarte kraai en Roek in sommige gevallen behouden te blijven als basis voor nestgelegenheid van een deel van bovenstaande (roof)vogels.

Zorgplicht

In de Flora- en faunawet is een zorgplicht opgenomen; artikel 2, lid 1. De tekst daarvan is als volgt: "Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor de in het wild levende dieren en planten, evenals voor hun directe leefomgeving. artikel 2, lid 2: De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in ieder geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterweg te laten voorzover zulks in redelijkheid kan worden gevergd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voorzover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken."

De zorgplicht geldt altijd en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet, en in het geval dat ze beschermd zijn ook als er ontheffing of vrijstelling is verleend. De zorgplicht betekent niet dat er geen dieren mogen worden gedood, maar wel dat dit, indien noodzakelijk, op zodanige wijze gebeurt dat het lijden zo beperkt mogelijk is."

Over de Rode lijst

De Rode lijsten hebben geen wettelijke status. Soorten die op de Rode lijst zijn geplaatst, zijn alléén beschermd als ze ook in de Flora- en faunawet als beschermde soort zijn opgenomen. Een deel van de meest bedreigde dier- en plantensoorten heeft overigens eenzelfde status als de Habitatrichtlijnsoorten (zie eerder in deze bijlage onder *extra beschermde soorten*).